

UCHWAŁA Nr VI/44/ 2015
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 27 marca 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób
stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015-2020**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i 4, ust. 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.)¹ art. 19 pkt 16, art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 j.t.), w związku z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)² uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący
Rady Powiatu Inowrocławskiego

Ireneusz Beška

¹Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 poz. 645 oraz z 2014 poz. 379 i poz. 1072.

²Dz. U. z 2009 Nr 206 poz. 1589, Dz. U. z 2010 Nr 28 poz. 146, Dz. U. 2010 Nr 125 poz. 842, Dz. U. z 2011 Nr 149 poz. 887.

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY Nr VI/44/2015
RADY POWIATU INOWROCŁAWSKIEGO
z dnia 27 marca 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla osób
stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015-2020**

Dotychczas wszystkie działania podejmowane przez specjalistów kierowane były na udzielenie pomocy jej ofiarom. Działania te jednak nie były wystarczające, gdyż ważnym elementem pomocy rodzinom, w których występuje przemoc jest praca ze wszystkimi członkami, w tym również z osobami stosującymi przemoc. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie wychodzi naprzeciw tym oczekiwaniom. Głównym celem programu jest powstrzymanie sprawców przed jej stosowaniem. Cel ten ma być osiągnięty poprzez zmianę postaw osób stosujących przemoc. Program ten skierowany jest do osób zamieszkujących powiat inowrocławski.

Podstawę prawną podjęcia przedmiotowej uchwały stanowi art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowi, że do zadań powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej to rada powiatu na podstawie wykazu potrzeb opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej. Natomiast art. 19 pkt 16 cytowanej ustawy o pomocy społecznej wskazuje konieczność podejmowania działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb i realizację programów osłonowych.

WICEPRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Inowrocławskiego

Ireneusz Beśka

Załącznik do uchwały Nr VI/44/2015
Rady Powiatu Inowrocławskiego
z dnia 27 marca 2015 r.

**POWIATOWY PROGRAM
KOREKCYJNO – EDUKACYJNY
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC
W RODZINIE
NA LATA 2015-2020**

Inowrocław 2015 r.

SPIS TREŚCI

I. Założenia ogólne	3
II. Założenia programowe.....	3
III. Cel główny programu	4
IV. Cele szczegółowe programu	4
V. Nabór i selekcja uczestników programu	5
VI. Etapy kwalifikacji	6
VII. Formy realizacji programu	7
VIII. Reguły uczestnictwa w programie	8
IX. Sankcje	9
X. Realizator programu	9
XI. Instytucje współpracujące.....	9
XII. Źródło finansowania	10
XIII. Monitoring	10

I. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

W dzisiejszych czasach przemoc jest zjawiskiem, które dotyczy coraz większej grupy osób. Stereotyp w postaci stwierdzenia, że przemoc jest używana tylko w środowiskach ludzi z marginesu społecznego już nie istnieje. Jednak mimo tego, że przemoc jest coraz bardziej powszechna, duża część społeczeństwa nie potrafi określić czym jest zjawisko przemocy.

Według *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Założeniem programu jest ukierunkowanie działań na powstrzymanie przemocy. Adresowany jest on do osób, które stosują przemoc nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny.

Istotnym problemem procesu edukacyjnego jest podjęcie partnerskiej współpracy z lokalnymi samorządami, jednostkami pomocy społecznej, podmiotami pracującymi na rzecz rodziny, Policją, Sądem, Prokuraturą.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Przy tworzeniu programu korekcyjno-edukacyjnego należy kierować się wytycznymi znajdującymi się w załączniku nr 2 do *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie* oraz przepisami *Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne* (Dz. U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259).

Głównymi elementami programu powinny być:

1. **Edukacja** – należy przez to rozumieć dostarczanie informacji, które pomogą uczestnikom zrozumieć istotę zjawiska przemocy, a w szczególności:
 - społeczno-kulturowe źródła i okoliczności towarzyszące przemocy,
 - problem władzy i kontroli w relacjach międzyludzkich,
 - planowanie i rozwijanie samokontroli,
 - rozpoznawanie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
 - komunikację interpersonalną,
 - promocję pozytywnych postaw i wartości,
 - wpływ przemocy na psychikę i zachowanie najbliższych,
 - tolerancję i szacunek wobec osób starszych i niepełnosprawnych.
2. **Rozpoznawanie i zmiana systemu przekonań i postaw osobistych** – przez takie działania należy rozumieć diagnozę osobistych przekonań uczestników, dotyczących postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują przemoc. Do zadań w tej kwestii, należy również promowanie postaw i wartości, które są alternatywą wobec postaw sprzyjających stosowaniu przemocy.
3. **Zmiany behawioralno-poznawcze** – umożliwienie uczestnikom, udziału w ćwiczeniach zmieniających myślenie i reagowanie na zjawisko przemocy oraz służących kontrolowaniu szkodliwych zachowań w sytuacjach konfliktowych.

III. CEŁ GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem programu korekcyjno-edukacyjnego jest **powstrzymanie sprawców przemocy przed jej stosowaniem.**

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu:

- powstrzymania przez uczestników programu przed dalszym stosowaniem przemocy,
- rozwijania umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie,

- kształtowania umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie,
- uznania przez uczestników programu swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie,
- uzyskania przez uczestników programu informacji możliwości podejmowania działań terapeutycznych.

Powyższe cele będą osiągane poprzez prowadzenie działań edukacyjnych, diagnostycznych i poznawczych, które mają za zadanie:

- uświadomienie sprawcom czym jest przemoc,
- uzyskanie przez nich świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznanie przez nich systemów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa”, który ma za zadanie zapobieganie użyciu siły i przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów i sporów bez agresji,
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych osób,
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

V. NABÓR I SELEKCJA UCZESTNIKÓW PROGRAMU

Adresatami programu mogą być tylko i wyłącznie sprawcy przemocy, dlatego warunkiem przyjęcia do programu jest uznanie przez kandydatów faktu stosowania przez nich przemocy w rodzinie.

Brak realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego w kilku poprzednich w korelacji z faktem, że na terenie powiatu inowrocławskiego liczba sprawców przemocy odnotowanych w danych dotyczących procedury „Niebieskie Karty” rośnie. Wzrasta także liczba sprawców przemocy, wobec których w postanowieniach sądu nakazany im został udział w programie

korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Taka sytuacja uzasadnia przeprowadzenie edycji w/w programu w kolejnych latach. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem bardzo szerokim, co wymaga bardzo złożonego podejścia i działania na wielu płaszczyznach, między innymi pomocy sprawcom w zrozumieniu mechanizmów przemocy.

1. Wytypowanie i zgłoszenie do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie kandydatów do programu nastąpi w ramach współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu z instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (zespołami interdyscyplinarnymi, ośrodkami pomocy społecznej, sądami – zespołami służby kuratorskiej, prokuratorami, komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policją).
2. Uczestnikami programu mogą być osoby:
 - skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy w rodzinie, odbywające karę pozbawienia wolności w zakładach karnych albo wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonywanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych;
 - stosujące przemoc w rodzinie, które uczestniczą w terapii leczenia uzależnienia od alkoholu lub narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, dla których oddziaływania korekcyjno-edukacyjne mogą stanowić uzupełnienia podstawowej terapii;
 - które w wyniku innych okoliczności zgłoszą się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.
3. Do programu nie przyjmuje się osób:
 - chorych psychicznie,
 - osób uzależnionych od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych, które nie przeszły podstawowego cyklu terapii,
 - które nie są sprawcami przemocy.

VI. ETAPY KWALIFIKACJI

Etap pierwszy – diagnoza osobowości oraz stanu psychicznego kandydatów:

- wyeliminowanie osób z poważnymi zaburzeniami osobowości oraz z zaburzeniami osobowości pogranicznej.

Etap drugi – rozpoznanie indywidualnej sytuacji uczestników, które obejmuje:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie, czy kandydat na uczestnika programu aktualnie stosuje przemoc,
- najgroźniejsze i typowe formy oraz okoliczności zachowań przemocowych,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- cechy osobiste (istotne dla pracy korekcyjnej).

Etap trzeci – podpisanie kontraktu przez uczestnika programu.

Etap czwarty – zakwalifikowanie do programu.

Z uwagi na to, iż realizacja programu uwzględnia specyfikę różnych grup sprawców przemocy, podzielić je należy na:

- osoby, którym w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie zgłoszone przez instytucje działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- osoby, które do programu zgłosiły się same.

VII. FORMY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu korekcyjno–edukacyjnego dla sprawców przemocy w latach 2015-2020 odbywać się będzie w formie sesji indywidualnych i grupowych.

Sesje indywidualne będą miały charakter kwalifikacyjny do programu. Podczas tych sesji będą prowadzone takie działania jak między innymi: diagnoza osobowości oraz stanu psychicznego kandydata, rozpoznanie indywidualnej sytuacji uczestnika, określenie, czy kandydat na uczestnika programu aktualnie stosuje przemoc.

Sesje grupowe odbywać się będą raz w tygodniu w godzinach popołudniowych. Podzielone będą na bloki tematyczne dostosowywane do możliwości i poziomu uczestników.

1. Organizowanie i prowadzenie sesji grupowych:
 - sesje grupowe, których celem jest edukacja uczestników oraz warsztaty, podczas których będą prowadzone m.in. treningi komunikacji interpersonalnej, ćwiczenia zmieniające myślenie i reakcję na przemoc.
2. Przewiduje się 70 godzin spotkań na jednego uczestnika programu.

3. Zajęcia grupowe będą organizowane w grupie 10 do 15 osób.
4. Osoby prowadzące spotkania zobowiązane są do prowadzenia listy obecności uczestników oraz karty indywidualnej pracy z uczestnikiem.
5. Program korekcyjno–edukacyjny prowadzony będzie przez co najmniej dwie osoby – kobietę i mężczyznę. Obecność kobiety i mężczyzny wśród prowadzących staje się modelem komunikacji partnerskiej dla uczestników programu oraz czynnikiem konfrontującym, który jest bardzo ważnym elementem w procesie zmian zachowania.
6. Zgodnie z § 9 *Rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne* (Dz. U. z 2011 r., Nr 50, poz. 259) oddziaływania korekcyjno-edukacyjne prowadzić mogą osoby, które:
 - a) ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji,
 - b) posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
 - c) mają udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. REGUŁY UCZESTNICTWA W PROGRAMIE

1. Uznanie przez skierowaną osobę faktu stosowania przemocy we własnej rodzinie.
2. Systematyczna obecność na zajęciach.
3. Bezpieczne oraz zgodne z zasadami współżycia społecznego zachowanie w trakcie uczestnictwa w zajęciach oraz innych miejscach pobytu. Szczegółowe reguły

uczestnictwa zapisane są w kontraktach zawartych, z każdym uczestnikiem indywidualnie.

4. Okresowe monitorowanie zachowań i rzeczywistej sytuacji w rodzinie, w trakcie realizacji programu.

IX. SANKCJE

W stosunku do uczestników programu, którzy przekraczają zasady i reguły programu wyciągnięte będą sankcje zaproponowane przez instytucje kierujące i zapisane w kontrakcie. Osoby zgłaszające się same, uzgadniają sankcje z osobami podpisującymi kontrakt.

X. REALIZATOR PROGRAMU

Realizatorem programu korekcyjno–edukacyjnego dla sprawców przemocy jest samorząd Powiatu Inowrocławskiego, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu zajmujące się:

- nadzorem nad realizacją programu,
- rekrutacją uczestników programu,
- obsługą finansową programu.

XI. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE

- Zespoły interdyscyplinarne,
- Ośrodki pomocy społecznej,
- Sądy,
- Kuratorzy sądowi,
- Prokuratura,
- Policja.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zgodnie z art. 6, pkt. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) środki na realizację i obsługę programu korekcyjno-edukacyjnego zapewnia budżet państwa. Planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu rokrocznie, a realizacja programu uzależniona jest od wyśkości środków przekazywanych samorządowi powiatowemu z budżetu państwa na ten cel.

XIII. MONITORING

Niezbędną częścią programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy jest monitoring prowadzony w trakcie jego trwania oraz przez trzy lata po jego zakończeniu. Za monitoring odpowiadają instytucje i organizacje realizujące program, które w tym zakresie zobowiązane są do współpracy z podmiotami prowadzącymi programy przeciwdziałania przemocy i pomagania ofiarom przemocy w rodzinie.

WICEPRZEWODNICZĄCY
Rady Powiatu Inowrocławskiego

Ireneusz Beśka